

Luonto lisää liikettä

Ihastu!

1. Ruostejärven virkistysalue

📍 Härkätie 818, Letku
🚶 Sopii kaikenikäisille, liikuntaesteisille avustajan kanssa, taukopaikkoja
+ Laavuja, alueella Digitrail-mobiilireittejä, kuten lasten vesiluontopolku.
Ohjeet: <https://digitrail.fi/digitrailsovellus/>

Luontokeskus

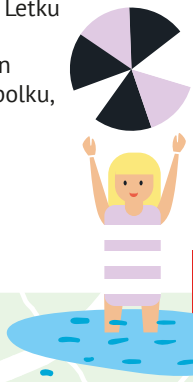
📍 Härkätie 818, Letku
🚶 Tilava P-paikka, avoinna ympäri vuoden, sopii myös liikuntaesteisille
+ Retkeilyinfo, välinevuokraus, kahvio, tapahtumia

Eerikkilä

📍 Urheilupuistontie 138, Eerikkilä
🚶 Tilava P-paikka, avoinna ympäri vuoden
+ Liikunta- ja vapaa-ajan keskus, välinevuokraus, lounasravintola, kahvio, tapahtumia

Muurahaisen polku 0,5 km

📍 Härkätie 818, Letku
🚶 Opastauluja, helppokulkuinen lapsille sopiva polku, reitillä myös pitkoksia

Meidän metsä 2,8 km

📍 Härkätie 818, Letku
🚶 Opastauluja, helppokulkuinen, osin leveää hiekkapolkua, myös kapeaa metsäpolkua, vesistön ylitys lossilla
+ Laavu, reitillä Digitrail-mobiilipastus "Luonnollinen liike".
Ohjeet: <https://digitrail.fi/digitrailsovellus/>

Lapinniemen polku 0,8 km

📍 Härkätie 818, Letku
🚶 Kuljettavissa lastenrattailla

Kurjen polku 1,2 km

📍 Härkätie 818, Letku
🚶 Osin leveää hiekkapolkua, myös kapeampaa metsäpolkua ja pitkoksia

Reitti Eerikkilään n 2 km

📍 Härkätie 818, Letku
🚶 Helppokulkuista, pääasiassa leveää polkua, puolessa matkassa n. 80 m silta, Eerikkilän päässä polku juurakkoisempaa

Ruostejärven uimaranta

📍 Härkätie 818, Letku
🚶 Lapsiystävällinen, matala hiekkaranta, P-paikalta n. 300 m leveää hiekkapolkua, kuljettavissa lastenvaunuilla

2. Liesjärven kansallispuisto

📍 useita, esim. Kanteluksentie 211, Tammela
🚶 Kaikenikäisille, ympäri vuoden, liikuntaesteisille avustajan kanssa, taukopaikkoja
+ Myös muita P-paikkoja eri puolilla puistoa, vuokratupia, telttailualue

3. Korteniemien perinnetila

📍 Korteniementie 270, Tammela
🚶 P-paikalla esteetön kuivakäymälä, taloon saatavilla liuskat, liikuntaesteisille avustajan kanssa
+ Kesäisin tilalla eläimiä ja tapahtumia

Ahonnokan luontopolku 1,3 km

📍 Korteniementie 270, Tammela
🚶 Opastauluja, kapea helppokulkuinen polku, paikoin runsaasti juurakoita

Punatulkun kierros 3,1 km

📍 Korteniementie 160, Tammela
🚶 Paikoin vaihteleva maasto, pääosin helppokulkuista polkua

Pohjantikan kierros 5 km

📍 Korteniementie 270, Tammela
🚶 Vaihteleva maasto, reitillä ylitetään lammasaitaus maastoportaita pitkin

Hyypiön reitti 2,8 km

📍 Kanteluksentie 211, Tammela
🚶 Kapeaa polkua, vaihteleva maasto

Soukonkorven reitti 3 km

📍 Kansallispuistontie 203, Tammela
🚶 Kapeaa polkua ja pitkoksia

4. Torronsuon kansallispuisto

📍 Somerontie 732, Tammela
🚶 Esteetön kuivakäymälä ja nuotiopaikka, P-paikalta leveää hiekkapolkua 300 m, kuljettavissa esim. pyörätuolilla
+ Talvisin latuja, sopii hyvin lumikenkäilyyn

Kiljamon kierros 1,5 km

(esteetön 150 m)
📍 Somerontie 732, Tammela
🚶 Esteetön reitti 150 m, polun päässä tasanne

Reitti Härksaaren louhokselle 3 km

📍 Somerontie 732, Tammela
🚶 Pääosin pitkoksia, louhoksella metsäpolkua, pienet korkeuserot

Koko kierros 10 km

📍 Somerontie 732, Tammela
🚶 Pitkoksia ja polkuja, osa reitistä kulkee Torron kylän kautta teitä pitkin, kartta tarpeen

Kiljamon luontotorni

📍 Somerontie 732, Tammela
🚶 Korkea näkötorni, P-paikalta 300 m matka leveää hiekkapolkua

5. Saaren kansanpuisto

📍 Portaantie 478, Tammela
🚶 Kesäaikaan esteetön wc kioskirakennuksessa, taukopaikkoja
+ Kesäkioski, laavu

Kaukolanharjun näkötorni

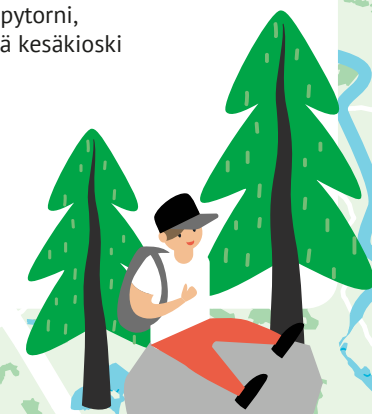
📍 Portaantie 478, Tammela
🚶 P-paikalta n. 500m polku näkötornille, paikoin haastava maasto, jyrkkiä mäkiä
+ Näkötorni auki kesäaikaan, pieni pääsymaksu

Kuivajärven uimaranta

📍 Portaantie 478, Tammela
🚶 Lapsiystävällinen, matala hiekkaranta
+ Lähellä kesäkioski

Suujärven uimaranta

📍 Portaantie 478, Tammela
🚶 Jyrkkärantainen, ei sovi uimataidottomille
+ Hyppytorni, lähellä kesäkioski

📍 osoite + lisätieto 🚶 = saavutettavuus

Luontopolku 2,7 km

📍 Portaantie 478, Tammela
👤 Helppokulkuinen leveä polku, voi kulkea lastenrattailta tai pyörätuolilla avustajan kanssa, taukopaikkoja + Laavu

Reitti Suujärven ympäri 3,4 km

📍 Portaantie 478, Tammela
👤 Pääosin helppokulkuista, muutama isompi mäki, järven lounaisrannalla polku kapeampi ja kivikkoisempi, taukopaikkoja + Laavu, osin yhtenevä luontopolun kanssa

6. Pääjärven virkistysalue

📍 Härkätie 1127, Hämeenlinna
👤 Kapeat polut, paikoin juurakoita ja kiviä, taukopaikkoja + Laavu

7. Melkuttimet, reitti järven ympäri 7,1 km

📍 Tauluntie 142, Loppi
👤 Pääosin helppokulkuista polkua, muutamia mäkiä, taukopaikkoja + Laavu

Forssan kansallinen kaupunkipuisto

📍 kohteet ympäri Forssan kaupunkia
👤 Useita kohteita ympäri kaupungin, monet kohteet kävelymatkan päässä toisistaan

8. Talsoilanpuisto, frisbeegolf

📍 Murronkatu 1, Forssa
👤 9 väylää, puistossa leveät, tasaiset polut

9. Mäkilammin uimapaikka

📍 Eliaksentie 3, Forssa
👤 P-paikat lähellä, hiekkaranta, nopeasti syvenevä

Mäkilammin metsäreitit

📍 Eliaksentie 3, Forssa
👤 1 km ja 1,7 km, suuret korkeuserot, reitin varrella penkkejä

Hunnari DiscGolfPark

📍 Eliaksentie 3, Forssa
👤 18 väylää, metsärata, suuret korkeuserot, reitin varrella penkkejä + Talvella suosittu pulkkamäki

10. Salmistonmäen luontopolku

📍 Kytöniityntie, Forssa
👤 N. 1,5 km ruohikoinen polku, opastauluja, reitillä ylitetään lammasaitaus maastoportaita pitkin + Kesäisin myös lampaita

11. Harjun virkistymetsä ja Kaikulan kuntorata

📍 Pumppaamokuja, Forssa
👤 Reitit 4,2 km, 1,7 km ja 720 m, myös luonnonpolkua + Kuntoradalla talvisin latu

12. Loimijoen vesiretkelureitti

📍 Useita lähtöpaikkoja
👤 Melontaan ja suppaukseen, joki- ja järviuosuuksia, myös osuuksia joissa kanoottia kannettava + Pituus sivujoet huomioiden 250 km, useita vierailukohteita matkalla

13. Viksbergin frisbeegolfrata

📍 Opintie 4, Forssa
👤 6 väylää, puistorata, lyhyet siirtymät

14. Forssan luontomuseo

📍 Wahreninkatu 4, Forssa
👤 Sopii liikuntaesteisille, pyörätuolin kanssa saattaa tarvita avustajaa

🐾 Hämeen ilvesreitti

📍 useita
👤 Useita erilaisia reittimahdollisuuksia, yhdistää alueen luontokohteita toisiinsa, levähdyspaikkoja + yli 200 km retkelureitistö, laavuja, <https://www.infogis.fi/hame/>

Poluille!

15 Teuron luontopolku 0,8km

📍 Teuron kylätie 615, Tammela
👤 Melko kapea polku, mahdollisesti kuljettavissa lastenrattailta

16 Jokioisten kartanon puistopolku

📍 Humppilantie 14, Jokioinen
👤 Leveät polut, kuljettavissa lastenrattailta tai pyörätuolilla + Ääniopastukset, lähtö tapulimakasiinilta

17 Talastuvan ulkoilureitti ja Perttulan kuntorata

📍 Urheilutie 5, Ypäjä
👤 Kuntorata valaistu, opastaulut, taukopaikkoja + Talvisin latu

18 Jokioisten kuntorata

📍 Kenttätie, Jokioinen
👤 1-4 km, reitin varrella penkkejä, valaistu + Talvisin latu

19 Kirkkoharjun kuntorata

📍 Koivistontie 22, Humppila
👤 1,8 km, valaistu + Talvisin latu

20 Paavolan kuntorata

📍 Koivumäentie, Forssa
👤 4 km, valaistu, myös luonnonpolkua + Talvisin latu

21 Tammelan liikuntapuiston kuntorata

📍 Kyöpelintie 20, Tammela
👤 1,0 km, 1,6 km, 3,3 km ja 4,5 km, valaistu + Talvisin latu

Uimaan!

22 Mustialanlammi

📍 Mustialantie, Tammela
👤 Uimaan meno laiturilta, myös talviuintipaikka + Talviuinti: Mustialan avantoumarit ry, tarkista käyntihinta

23 Linikkalanlammi

📍 Nummilähteenkatu 8, Forssa
👤 Erillinen uima-alue pienille lapsille, hiekkapohjainen, myös talviuintipaikka + Hyppyteline, kesäkioski. Talviuinti: Forssan Talviumarit ry, tarkista käyntihinta

24 Ypäjän piilinkangas

📍 Koskentie 687, Ypäjä
👤 Hiekkarannan puolelta loivasti syvenevä, saunarakennukselta syvempi, myös talviuintipaikka + Talviuinti: Kuusjoenkulman kyläyhdistys ja Piilinkankaan Pingviinit, tarkista käyntihinta

25 Vekkilä

📍 Vekkiläntie 3, Tammela
👤 Loivasti syvenevä hiekkaranta, sopii lapsille

26 Venäjäjänlammi

📍 Porintie 599, Venäjänkangas
👤 Vedessä rajattu lasten alue, hiekkainen/ruohikoinen ranta + Hyppyteline

📍 osoite + lisätietoa

👤 = saavutettavuus

27 Manttaali

- 📍 Rantatie 3, Tammela
- 🚶 Matala hiekkaranta, sopii lapsille

28 Koivistonlammi

- 📍 Koivistontie 61, Humppila
- 🚶 Vedessä lasten alue, hiekkaranta
- + Pieni hyppyteline

29 Murska

- 📍 Turuntie 385, Ypäjä
- 🚶 Lampi kallioulouhoksessa, lapsille oma loivasti syvenevä hiekkaranta, muuten kallioista
- + Kesäkioski, grillikatos

30 Kuusto

- 📍 Nummenkatu 21, Forssa
- + Hiekkaranta

31 Rehtijärvi

- 📍 Uimarannantie 64, Jokioinen
- 🚶 Pääosin hiekkapohjainen matala ranta, sopii lapsille
- + Grillikatos

32 Raitoonlammi

- 📍 Raitoontie 518, Matku
- 🚶 Matala hiekkaranta

33 Valijärvi

- 📍 Leppäkärjentie 23, Savijoki
- 🚶 Matala hiekkaranta

34 Kuuma

- 📍 Kankaantie 54, Latovainio
- 🚶 Loivasti syvenevä lampi, osin sora-pohjainen ranta, sopii lapsille
- + Grillikatos, puuvaja

35 Ypäjänylä

- 📍 Ypäjänyläntie 868, Ypäjä
- 🚶 Loivasti syvenevä lampi, hiekkaranta

Suunnistamaan!

21 Tammela Koulukeskus

- 📍 Kyöpelintie 20, Tammela
- 🚶 15 rastia, paljon polkuja, hyväkulkuisen
- + ohjeet: <https://mobo.suunnistus.fi/>

18 Jokioinen Paukkumäki

- 📍 Kenttätie, Jokioinen
- 🚶 15 rastia, alueella kiertää kuntorata, paljon polkuja
- + ohjeet: <https://mobo.suunnistus.fi/>

36 Forssa Kaikula

- 📍 Pumppaamokuja, Forssa
- 🚶 15 rastia, alueella kiertää kuntorata, suuret korkeuserot, paljon polkuja
- + ohjeet: <https://mobo.suunnistus.fi/>

Lisää liikettä!

37 Elonkierto

- 📍 Ojaistentie 44, Jokioinen
- 🚶 Helppokulkuinen maasto, leveät polut kuljettavissa rattailla, levähdyspaikkoja
- + Vapaa pääsy, kesäisin eläimiä, laavu

38 Ferrarian rinne

- 📍 Vaulammintie 10, Jokioinen
- 🚶 Leveät sorapolut, puisto sijaitsee rinteessä
- + Maistelupuisto, marjapensaita ja hedelmäpuita

39 Jokioisten museorautatie

- 📍 Kiipuntie 49, Minkiö
- 🚶 Resiinaretki sopii lapsille aikuisen seurassa
- + Resiinojen vuokraus, laavu

40 Rautarinteen pulkkamäki

- 📍 Jokitie 5, Ypäjä
- 🚶 P-paikka vieressä, jyrkkä mäki
- + Laavu ja puuvaja pulkkamäen toisella puolella

41 Mustialan yhteismetsä

- 📍 Haarankorventie, Tammela
- 🚶 Ei merkittyjä polkuja tai muita rakenteita
- + Liikkuminen jokamiehenoikeuksilla

42 Humppilan pulkkamäki

- 📍 Rinnekuja 5, Humppila
- 🚶 P-paikat työväentalon pihalla, jyrkkä mäki

43 Onkimaanjärven ulkoilualue

- 📍 Karhunsalmentie 190, Karkkila
- 🚶 Polku P-paikalta tulipaikalle on leveähkö, mutta viettävä

44 Koijärven lintutorni

- 📍 Urjalantie 25, Forssa, täältä opasteet perille
- 🚶 P-paikalta 1 km kävelyä tornille, alkumatka kuljettavissa lastenrattailla, viimeinen 200m kivikkoisempaa polkua
- + Grillikota

45 Lavansuon lintutorni

- 📍 Karrinmäentie, Ypäjä
- 🚶 Torni lähellä tietä, P-paikat keskustassa

18 Jokioinen DiscGolfPark

- 📍 Kenttätie 17, Jokioinen
- 🚶 18 väylää, helppokulkuinen metsärata kuntoradan maastossa, penkkejä

21 Tammela DiscGolfPark

- 📍 Kyöpelintie, Tammela
- 🚶 18 väylää, metsässä ja puistossa, jonkin verran korkeuseroja, pidempiäkin siirtymiä

46 Lintupajun lintutorni

- 📍 Vaulammintie, Jokioinen
- 🚶 Autolla pääsee viereen, niukasti P-paikkoja

47 Pellilänsuon lintutorni

- 📍 Vatavantie, Jokioinen
- 🚶 Autolla pääsee viereen, niukasti P-paikkoja

48 Komion luonnonsuojelualue

- 📍 Luutasuo 123, Loppi
- 🚶 3,5 km helppokulkuinen reitti ja 6,5 km luontopolku vaihtelevassa maastossa

49 Härkätien pyöräilyreitti

- 📍 Härkätie
- 🚶 Reitti kulkee päällystettyä maantietä pitkin

